

Rok 2018 rozpoczął się radośnie i z przytupem. Już w pierwszych dniach stycznia hucznie świętowaliśmy jubileusz jednego z naszych seniorów – Emanuel Łopatto obchodził swoje 90. urodziny. Uroczystość zgromadziła nie tylko najbliższych, lecz także grono przyjaciół, ich dzieci, wnuków... Stało się to okazją do przypomnienia nieprostej drogi życiowej Jubilata, zilustrowania której podjęła się młodzież z zespołu Dostłar. O uroczystości i przygotowaniach do niej opowiada w tym numerze Marek Firkowicz.

Zanim jednak zapoznacie się z najnowszymi wydarzeniami, proponujemy przyjrzeć się postaci Azarija Kodzaka, krymskiego Karaima, utalentowanego malarza i grafika. W tym roku mija 35 lat od jego odejścia i z tej okazji publikujemy wspomnieniowy artykuł autorstwa jego ciotecznego wnuka, Piotra Czeremuszki, w którym kreśli on portret tego skromnego artysty i opisuje jego twórczość.

Inną interesującą postacią, której sylwetkę znajdziecie na łamach tego numeru „Awazymyz”, jest Natalia z Poziemskich Pilecka. Urodzona w Moskwie, w dorosłe życie weszła w Wilnie, ponad pół wieku mieszkała na polskim Wybrzeżu, we Wrzeszczu. O skomplikowanych losach swojej Matki opowiada Konstanty Pilecki.

W tym numerze zamieszczamy też ostatnią już część opowieści Sergiusza Rudkowskiego o obyczajach w dawnym karaimskim Łucku. Opowieści, jak to często bywa ze wspomnieniami z czasów minionych, barwnej i żywej, choć nie zawsze prawdziwej. Miejsca, gdzie łuckiemu działaczowi, z zawodu urzędnikowi skarbowemu, z zamiłowania poecie, zdarzało się zbytnio popuścić wodze fantazji, wskazuje Anna Sulimowicz.

Rok 2018 zaczął się od zabawy, ale opowiada się pracowicie. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji podjął już decyzje o wsparciu finansowym karaimskich organizacji. Związek Karaimów Polskich otrzymał dofinansowanie do stałych zadań pozwalających na prowadzenie działalności wydawniczej – „Publikacja czasopism karaimskich: Awazymyz oraz Almanach karaimski” i „Publikacja kalendarza karaimskiego na rok 2018” – i informacyjno-edukacyjnej – „Karaimskie serwisy internetowe i archiwa cyfrowe”. Wsparto również „Działalność Karaimskiego Zespołu Folklorystycznego Dostłar”. Jak co roku, realizacja tych zadań jest możliwa dzięki prowadzeniu zadania podmiotowego „Działalność podstawowa” zapewniającego sprawną obsługę księgową organizacji.

Fundacja Karaimskie Dziedzictwo również ze środków MSWiA będzie realizować zadanie niezwykle ważne dla zachowania karaimskiego dziedzictwa językowego i kulturowego. We współpracy z organizacją litewskich Karaimów zostanie w tym roku przeprowadzony projekt „Sporządzenie dokumentacji dźwiękowej ostatnich użytkowników mówionego języka karaimskiego”, którego koordynatorem jest Adam Dubiński.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego nie ogłosił jeszcze wyników tegorocznych konkursów – z niecierpliwością na nie czekamy. Tymczasem będziemy kontynuować projekty wieloletnie: „Ratunkowe prace konserwatorsko-restauratorskie nad wybranymi karaimskimi rękopisami i starodrukami”, „Kwerenda, badania, udostępnianie karaimskiego dziedzictwa narodowego jako części dziedzictwa Rzeczypospolitej na Litwie” oraz „Publikacja czasopisma Awazymyz”.

Rok 2018 to rok szczególnie dla trzech krajów, w których mieszkają Karaimi – Polska, Litwa i Ukraina świętują 100-lecie swojej niepodległości. Odrodzenie Rzeczypospolitej otworzyło 20-letni okres niebywałego rozkwitu karaimskiego życia społecznego i kulturalnego. Temu wyjątkowemu okresowi poświęciliśmy tegoroczny *Kalendarz karaimski*, przypominając w nim najważniejsze dla budowania karaimskiej tożsamości wydarzenia z lat 1918–1939 ■

Spis treści

W mowie przodków

Mansur
Ėndiriuvcü 3

Sergiusz Rudkowski
Ingiri Kart Łuckanyn –
zmierzch dawnego Łucka 20

Znani i nieznani

Piotr Czeremuszkin
To, co mało znane
i zapomniane 4

Петр Черемушкин
Малоизвестное и забытое 10

Konstanty Pilecki
Natalia z Poziemskich Pilecka.
Zachowaj też w pamięci całą
drogę... 16

Tradycja i pamięć

Anna Sulimowicz,
Mariola Abkowicz
Karaimi w Niepodległej 24

Wydarzenia i ludzie

Marek Firkowicz
Uzun kiuńliar
na 90. urodziny Emanuela
Łopatto 28

Uroda słowa

Olga Romanowska
Mieñ ahacz. Ja, drzewo 30

Co słyhać? 31

Na stronie obok: ceremonia ślubna w kienesie w Trokach,
19 marca 2016 r. Fot. Adam J. Dubiński.